

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 282

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 25-67
POSLOVALNICA: CELJE, Prošernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN: 11.409

Maribor, ponedeljek 11. decembra 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Ta teden odločilni naskok na Finsko

Rusi dovažajo nove čete, Finci dalje mobilizirajo — Finski letalci porušili na več krajih murmansko železnico in ponovno bombardirali Kronštad

Pred veliko sovjetsko ofenzivo

LONDON, 11. decembra. Exchange Telegraph. Iz nasprotujočih si poročil, ki prihajajo s finsko-sovjetskih bojišč, si je težko ustvariti zanesljivo podobo o dejanskem položaju. Medtem ko poročajo iz Leningrada in tudi iz nekaterih nevtralnih virov, da se je rdečim četam res posrečilo prebiti Mannerheimovo črto, Finci to še dalje najodločneje zanikajo. Na vsak način se pa boji v svoji srditosti vedno bolj stopnjujejo in se splošno sodi, da se pripravlja za ta teden splošni sovjetski naskok na vseh frontnih odsekih, ki naj bi končno zlomil obrambno moč Finske. Toda tudi Finci se na ta naskok temeljito pripravljajo in so poklinali nujno pod orožje še nove rezerviste in rekrute. Vse kaže, da bo ta teden odločilnega pomena.

Ogromno privažanje rdečih čet

BERN, 11. dec. Havas. Stockholmski dopisnik lista »Basler Nachrichten« javlja, da so sovjetske železnice v smeri k finski meji prenapolnjene z vojaštvom. Sovjetsko poveljstvo pripravlja v vsej velikosti ofenzivo na Finsko, preden zavladajo na severu snežni meteži in megla. Na finski fronti so že polki, ki so prišli s Kavkaza. Strokovnjakom se to zdi čudno, ker je kavkaška klima vse drugačna od finske, ki jo bodo ti gorjani težko prenašali. Finski letalci so na več krajih porušili železniško progo iz Murmanska.

Strah pred presekanjem na dva dela

BERN, 11. dec. Havas Finska je poklinala pod orožje nove letniške rezerviste, da bi bila kos pojačeni sovjetski napadni vojski, ki se je osredotočila na severni fronti. V Helsinkih so, prepričani, da nameravajo sovjeti izvesti veliko ofenzivo v smeri k Ujeborgu, mestecu ob Botniškem zalivu. Pokrajina je tod najožja in brez večjih komunikacijskih sredstev. V primeru predora bi bila severna Finska popolnoma odrezana od južne.

Poročilo finskega vrhovnega poveljstva

HELSINKI, 11. dec. Havas. Finsko vrhovno poveljstvo javlja, da nadaljujejo sovjeti z napadi ob reki Paipali. Vsi napadi so bili doslej odbiti. Na več krajih fronte so se razvili srditi spopadi. Na severu, v Petsamu, je bilo zatišje. — Sovjetska mornarica je bombardirala nekatere otoke.

HELSINKI, 11. dec. Havas. Finsko vrhovno poveljstvo demantira, da so

Sovjetsko in norveško poročilo

MOSKVA, 11. decembra. DNB. Leningrajsko vrhovno poveljstvo javlja, da so sovjetske čete na vseh frontah napredovale. Zračne eskadre so zaradi slabega vremena napravile le izvidniške polete.

OSLO, 11. decembra. Posebni dopisnik norveške brzojavne agencije javlja, da je morala finskih čet pred nameravano sovjetsko ofenzivo odločno. Čeprav vlada mrz 20 stop. pod ničlo, so se finske čete izkazale odpornije od sovjetskih. Finci so izločili smučarji, zajeli so večje številne sovjetskih vojakov. V bojih pri Salmijervi in na severu je bilo ubitih 500 sovjetskih vojakov in 200 ujetih.

Romunski boj proti sabotazi

BUKAREŠTA, 11. decembra. Exchange Telegraph. Sabotažne akcije, ki se v Romuniji še vedno nadaljujejo in so naperjene posebno proti petrolejskim izvirnikom, rafinerijam in prevoznim napravam, povzročajo veliko zaskrbljenost, ker se doselej še ni posrečilo odkriti, od kod izvirajo in do jih povzročajo. Znano je namreč, da so zlasti mnogoštevilni požari petrolejskih vrelcev v tem oziru zelo značilni. Oblastva so zaradi tega izdala zelo stroge odredbe in vse zadevne objekte so zaščitile vojaške čete.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno in tiho vreme; ponekod bo snežno. Včeraj je bila najvišja temperatura 1.9, danes najnižja -0.7, opoldne 0.2.

Prihod novih angleških čet v Francijo

LONDON, 11. dec. Reuter. Lord Gort je objavil angleškim četam v Franciji naslednje vrhovno povelje: »Vaša častna naloga je posebno v tem, da izpolnite svojo dolžnost do domovine. Sovraž-

GENERAL GORT

nik spremlja vaš prihod z največjo pazljivostjo. Prihite imate, da nadaljujete s slavno tradicijo, ki je zapisana na vaših zastavah. Bodite budni, hladnokrvni v bojih in vztrajajte do zadnjega trenutka

na svojih mestih. V vas so uperjene oči vaše države, vseh zaveznikov in imperija. Pravica je na vaši strani in vi morate storiti vse, da ona tudi zmaga.

LONDON, 11. decembra. Havas. Angleški listi poročajo pod velikimi naslovi o prihodu novih angleških čet na francosko fronto. »Daily Express« poudarja, da se je ta dogodek že dalj časa pričakoval in da ga angleška javnost zdaj pozdravlja z največjim zadovoljstvom. Vsi dopisniki angleških listov na francoski fronti naglašajo, da so angleški »Tomiji«, ki stojijo zdaj v prvih črtah, srečni, da morajo braniti te postojanke ramo ob ramo s francoskimi tovariši. Tako so dejansko ovržene vse govorice, ki jih je sejala sovražna propaganda, češ, da so nastala nesoglasja med Francijo in Veliko Britanijo in da bodo Angleži pustili Francoze bojevati se zase in zanje.

PARIZ, 11. decembra. Havas. Na zahodnem bojišču je potekel tudi včerajšnji dan večinoma mirno. Razvilo se je le nekaj topniških dvobojev in nastopov patrulj. Več aktivnosti je pokazalo letalstvo, vendar ni bilo nobenih resnejših spopadov.

Vprašanje gradnje nemških podmornic

LONDON, 11. dec. Reuter. Informacijsko ministrstvo javlja: Britski admiralški krogi verujejo, da Nemčija ne zmore hitreje graditi podmornic, kakor jih doslej izgublja, t. j. po dve do štiri na teden. Podatov o nemških gradbenih načrtih v mornarici sicer ni, toda »Deutsche Allgemeine Zeitung« trdi, da bo Nemčija sko-

ro presegla gradbeno produkcijo iz leta 1917. Tedaj so zmogli Nemci sedem do deset podmornic na mesec, ali blizu dve na teden. Toda v Londonu so prepričani, da zaradi pomanjkanja gradbenega materiala Nemci tudi te kvote ne morejo doseči.

GRŠKI TOBAK ZA NEMČIJO

ATENE, 11. dec. Stefani. Nemci so kupili v Grčiji 300.000 kg tobaka, ki je bil preko Soluna takoj poslan v rajh. Pogajajo se že za 10 milijonov ton grškega tobaka.

TURSKA PROPAGANDA V NEMČIJI

ANKARA, 11. dec. Stefani. Turška vlada bo pri berlinskem poslaništvu ustanovila oddelke za tisk, ki bi naj posredoval v odnosih med obema državama.

V svetu Zveze narodov ni soglasja

Odločilna seja, na kateri bo sprejet sklep o ukrepih proti Sovjetski uniji zaradi napada na Finsko, se je pričela danes ob 11 uri dopoldne

ZENEVA, 11. decembra. Agex. V soboto so bile samo tajne seje sveta Zveze narodov, na katerih so se razpravljala interna vprašanja, zlasti glede novega predstava in glede postopanja na javni plenarni seji, ki bo danes, v ponedeljek. Tekom včerajšnjega dneva je bilo več konferenc posameznih delegacij. Po dosedanjih informacijah se zdi, da bo vodil današnji plenarni sejo zastopnik Bolivije. Dnevni red seje, ki se bo pričela ob 11. uri, obsega najprej izvolitev novega predsedstva, nato razpravo o pritožbi Finske proti Sovjetski uniji in končno sklepanje o predlogih, po katerih naj bi se Sovjetska unija izključila iz Zveze narodov in bi se proti njej uvedle sankcije. Ali bodo ti južnoameriški predlogi sprejeti ali ne, doselej še ni mogoče trditi z vso gotovostjo, ker bo to v veliki meri odvisno od stališča, ki ga bodo zavzele posamezne delegacije. Po svojem stališču so delegacije razdeljene na tri skupine: prvo sestavljajo ameriške republike, ki terjajo zelo odločno izključitev Sovjetske unije in sankcije, drugo

evropske nevtralne države, ki so manj odločne, posebno tiste, ki meje na Sovjetsko unijo ali so v njeni dosegljivi bližini, tretjo pa obe zahodni demokraciji, Anglija in Francija, ki sicer ne nasprotujeta izključitvi in sankcijam, stojita pa na stališču, da je vendarle Nemčija glavni krivec za sedanjí položaj v Evropi. Obe velesili tudi energično odbijata vse sugestije, ki se stavijo z določene strani v smislu, da naj bi se vojna med njima in Nemčijo nehala in bi se nato ustvarila skupna evropska fronta proti Sovjetski uniji. Zlasti francoska delegacija pod vodstvom Paula-Boncourja stoji na stališču, da sta obe gibanji, nacionalno-socialistično in komunistično, enako nevarni in škodljivi za nadaljnji razvoj Evrope in je zato treba obe ubiti, ako hočemo doseči trajni mir in obnovo svobode ljudi in narodov.

PARIZ, 11. decembra. Havas. Pariški tisk razpravlja danes v glavnem o seji sveta Zveze narodov. »Petit Parisien« pravi, da bo napadalec vsekakor moralno obsojen, ni pa verjetno, da bo SSSR

izključena iz ZN. Taka izključitev ne bi imela nobenega haska in je tudi Finska ne predlaga. Finska terja le dejansko pomoč. Anglija in Francija ji bosta pomagali s tem, da bosta povečali vojno akcijo proti Nemčiji. »Figaro« piše dosti bolj odločno. Zavzema se za stališče Argentine, da za napade niso odgovorne le vlade, ampak tudi narodi. »L'Oeuvre« zahteva tak sklep, ki bo oskolil male države v primeru nadaljnjih napadov. V »Populaire« se zavzema Blum proti križarski vojni proti boljševizmu in predlaga uspešnejše metode v boju proti imperializmu, ki grozi Evropi.

LONDON, 11. dec. Reuter. Komentirajoč položaj v Ženevi, se bavijo »Times« s postopkom gospodarskih sankcij proti sovjetski Rusiji. Mišljenja v tem pogledu bodo gotovo deljena, zato je težko pričakovati konkretnega uspeha. Glavna atrakcija uspehov Zveze narodov naj bi bila izključitev Sovjetske unije iz zveze. Tudi v tem pogledu v Ženevi ni soglasja, zato je težko, da pride do praktičnega uresničenja.

Maribor, 11. decembra.

Eden izmed pogubnih nasledkov, ki jih je rodilo oboževanje diktature in z njo združene demagoške propagande v Evropi, je okrnitev čuta za načelnost in doslednost. To žalostno dejstvo čutimo tudi pri nas v Jugoslaviji in Sloveniji, kjer je marsikdo med nami pozabil, da obstajajo za presojanje vsakega dogodka neka nesprenmenljiva moralna načela in zato ni mogoče istočasno nekega dejanja, ki ga je zagrešil Peter, obsojati, dejanja, ki ga ima na vesti Pavel, pa odobravati in opravičevati. Kakor velja to v zasebnem življenju, tako velja tudi v politiki, notranji in zunanji, posebno pa glede svobode in pravic narodov. Prav posebno bi se pa morali tega zavedati in se po tem ravnati mi Slovenci kot majhen narod, ki se za obrambo svojega obstanka poslužujemo pač lahko samo svojih pravic, ne pa sile.

Zmaga francoske revolucije in njenih človeških načel je izločevala svobodo in enakopravnost ne samo posameznikom, ampak tudi narodom kot etničnim kolektivom. Na podlagi njene ideje je bila tudi po končani svetovni vojni vsaj v splošnem, četudi žal ne v idealni popolnosti, priznana pravica slehernemu izmed evropskih civiliziranih narodov, da si sme zagotoviti svoj obstanek, razvoj in kulturni napredek v samostojni, suvereni in z vsemi drugimi enakopravni državni organizaciji. Poslužujoč se tega principa, smo si tudi mi Slovenci svobodno izbrali svoj položaj v skupnosti z brati Hrvati in Srbi v kraljevini Jugoslaviji. Na tem principu stojimo še vedno in ne dovoljujemo in ne bomo nikoli dovoljevali, da bi nam kdo to tako težko pribojevano pravico odrekal in nam po kakršnih koli nasprotnih načelih skušal jemati narodno in državno svobodo. Ako pa hočemo to načelo zase uspešno braniti, ga moramo zagovarjati z enako odločno doslednostjo tudi za vsak drug narod in ne glede na to, ali nam je ali nam ni soroden, in tudi ne glede na to, kdo streže po njegovih temeljnih pravicah. Tega edino doslednega in načelnega stališča nam ne morejo in ne smejo megliti tudi nobene sorodstvene vezi ali subjektivne simpatije.

Dasi je vse to tako jasno, da o tem prav za prav sploh ne bi smelo biti nobenih debat, se pa vendar tudi pri nas Slovencih dogaja, da vstajajo mnogi, sicer rsnji in pametni ljudje, ter se postavljajo za zagovornike nasilja in simpatizerje z nasilniki, sklicujoč se pri tem na neko »slovanstvo«, katerega pa tam, koder ga vidijo, sploh ni. Poznamo pa celo tudi take, ki se nesreče malih kulturnih evropskih narodov, po katerih segajo grabežljive roke imperializma, cinčno vesele. Zopet pod firmo istega »slovanstva«, ki je od pravega, resničnega slovanstva morda bolj oddaljeno kakor je črno od belega. Toda tudi ako bi šlo za akcijo resničnega slovanstva, nasilje bi vendarle ostalo nasilje in zanj ne bi bilo mogoče najti opravičila, kajti načelo narodne svobode in enakopravnosti je etično nesprenmenljivo ter vedno in v vseh primerih eno in isto, naj gre za kogar koli proti komer koli. In ako ga mi kot tudi sami majhen narod zavržemo, ne bomo imeli prav nobene pravice sklicevati se nanj v primeru, ako bi nam samim kdaj v bodočnosti zagrozila enaka usoda.

To načelo nam zato nalaga odločno dolžnost, da stojimo, če že ne z drugim, vsaj s svojimi simpatijami vedno in dosledno na strani tistega naroda, ki trpi krivico po drugem samo zaradi tega, ker je — sam prešibek za uspešno upiranje — predmet imperialističnega pohlepa in ekspanzivističnih hotenj. Kajti rešitev iz sedanjega obupne zmede mednarodne brezpravnosti ne bo, dokler ne bodo na svetu zopet zmagala načela doslednosti in politične morale. Samo na teh temeljih je mogoče zgraditi nov, boljši in miroljubnejši svet, v katerem bodo mogli živeti drug ob drugem v svobodnem, duhovnem in tvarnem tekmovanju samostojni in enakopravni mali in veliki narodi. Te temelje pa vsebuje samo zdrava demokracija in niko nobena diktatura, pa naj bo te ali one barve. Izgovor, da je tudi demokracija mnogo zagrešila in da tudi ona ni pravično rešila mnogih mednarodnih vprašanj, je lahko še tako utemeljen, vendar ne more biti nikoli povod za to, da bi zaradi tega demokracijo načelno zamevali. Vsega tega demokracija sama kot načelo sploh ni zagrešila, ampak so za-

Odmev sklepov velikega fašističnega sveta

Italija želi v Podonavju in na Balkanu samo ravnotežje, mir in napredek — Stališče Italije zagotovilo miru

RIM, 11. decembra. Stefani. Ves italijanski tisk se ukvarja z odmevom sklepov velikega fašističnega sveta v tujem tisku in objavlja dolga poročila iz skoraj vseh prestolnic Evrope. Listi ugotavljajo, da so bili sklepi sprejeti zelo ugodno in celo bolje, kakor je bilo mogoče pričakovati. Gayda piše v »Giornale d'Italia«, da morejo italijansko stališče odobravati tudi vojskujoče se države, saj tudi one ne morejo imeti nobene želje, da bi se vojna razširila. Kar tiče italijanskih interesov v Podonavju in na Balkanu, pa jih je ves evropski tisk soglasno priznal. V »Stampi« piše njen ravnatelj Signoretti, da želi Italija, ki je ne-

posredno zainteresirana na tem evropskem področju, v Podonavju in na Balkanu le ravnotežje, mir in napredek in je zato potrebno, da se vse prizadete države strnejo v močno skupino in odstranijo vse, kar jih morda še razdvaja. Samo s tem se bodo lahko obranile onih tujih vplivov, ki skušajo porušiti sedanje stanje. Zato pa bo Italija še dalje budno stala na straži in ne bo nikoli dovolila, da bi se kršili njeni interesi.

BERN, 11. decembra. Stefani. »Baseler Nachrichten« pišejo, da je zanimanje Italije za Balkan najboljšie zagotovilo za mir v tem delu Evrope.

Zopet optimizem v Romuniji

BUKAREŠTA, 11. decembra. Exchange Telegraph. Izjava Sovjetske unije, da ni v nobeni zvezi z znanim člankom v »Kominterni«, v kateri se zahteva ureditev besarabskega vprašanja in sklenitev obrambne zveze Romunije s Sovjetsko

nijo, in da ne pripravlja proti svoji južni sosedni nobenih agresivnih dejanj, je duhove v Bukarešti in v vsej državi močno pomirila. Položaj se presoja sedaj zopet optimistično.

Kralj Jurij se je vrnil s fronte

PARIZ, 11. dec. Havas. Uradno javlja, da je angleški kralj Jurij VI. dokončal prvi del svojega obiska na francoski fronti. V spremstvu vrhov. poveljnika angleških čet, generala Gorta, je bival dva dni v odseku francoskih armad. V Maginotovi črti je sprejel Jurij VI. vrhovnega poveljnika zaveznških čet, ge-

nerala Gamelina, in ga odlikoval z velikim križcem reda Bada, generala Gorta pa z velikim križcem reda angleškega cesarstva. Istočasno je angleški kralj odlikoval po enega francoskega častnika, vojaka in letalca, ki so se doslej posebno izkazali. Sinoči se je kralj Jurij vrnil na Angleško.

Bombe na parniku nemških izselencev

RIGA, 11. dec. Stefani. Na nemški ladji »Sierra Cordoba«, ki je včeraj odplula s 1300 nemškimi izseljenci v Nemčijo, so našli na krovu skrite tri bombe. Parnik so takoj vrnili v пристanišče Riga, kjer so letonske oblasti uvedle preiskavo. Poednostnosti te afere še niso znane. Parnik bo jutri odplul v Nemčijo.

Nemčija ne dobavlja Finski orožja

PARIZ, 11. dec. Havas. Nemški radio je snoči zanimal vesti, da je Nemčija poslala finski vojski orožje in strelivo. Od začetka vojske ni poslala Nemčija posredno ali neposredno nikakega vojnega materiala na Finsko.

SKRIVNOSTNA POTOPITEV ESTON-SKEGA PARNIKA

TALLIN, 11. decembra. Stefani. V zahodnem delu Finskega zaliva je neznana podmornica pričela streljati na estonski parnik »Kasaari«. Parnik se je potopil. To se je zgodilo v noči od sobote na nedeljo. Vsi člani posadke, razen dveh, so se rešili na otok Hiiumaa.

SVEDSKI PARNIK ŽRTEV MIN

LONDON, 11. dec. Reuter. Svedski parnik »Binga« je postal žrtev nemških min.

ZOPET PORAZ NACISTOV NA MA-DŽARSKEM

BUDIMPEŠTA, 11. dec. Havas. Pri nadoknadnih volitvah v državni zbor je v Merkaliu zmagal vladni kandidat Osorba proti narodno-socialističnemu kandidatu Erdesu.

VELIKA PROMETNA NESREČA V MEHIKI

MEHIKO, 11. dec. Havas. Trije avtobusi so se prevrnili na neki cesti v okoličih Mehika. Pet potnikov je mrtvih, okoli sto pa ranjenih.

LAIDONER V MOSKVI

MOSKVA, 11. dec. DNB. Estonski poslanik Rey je priredil na čast poveljniku estonske vojske, generalu Laidoneru, kosilo, ki so se ga poleg drugih udeležili tudi Molotov, maršala Vorošilov, Budjeni in Potemkin.

grešili posamezniki, ki ji niso bili dosledno zvesti. Take zablode in zlorabe so se pa dogajale v vseh dobah in v vseh gibanjih, a ne zaradi slabosti idej, marveč zaradi slabosti ljudi, ki so jih uresničevali.

Domači zapiski

Seja izvršnega odbora SDS

V Beogradu je bila seja izvršnega odbora SDS, ki so ji prisostvovali predsednik minister dr. Budisavljević, senatorja Večeslav Vilder in dr. Milan Kostić, bivši predsednik stranke Adam Pribičević, dr. Duda Bošković, dr. Rado Gjeranović, Ilija Zečević, Sava Šolentić, dr. Stevan Purković in Milan Kovačev. Predsedoval je predsednik izvršnega odbora senator Vilder.

Inž. Košutić hrvatskemu delavstvu

Na veliki letni skupščini Hrvatske delavske zveze v Zagrebu je podpredsednik inž. Košutić med drugim naglasil: »Mi nismo v vojni, živimo v miru po največji zaslugi našega dalekovidnega in neustrašnega voditelja dr. Mačka, ki je odločen, da to linijo tudi brez kompromisa obdrži, ker ve, da mali narod promisa obdrži, ker ve, da mali narod nimajo v vojnih spopadih kaj iskati. Mi smo v svoji duši brez špekulacij za mir med narodi. Ne moremo pa brez prestaja dopuščati, da bi mednarodni trgovinski položaj izrabljali razni špekulativni in nam dražili kruh tako, da ga ni dovoljno meri nimamo. V domovini moramo organizirati takšno porazdelitev hrane, da je ne bo nikomur manjkalo. Naglašamo, da so zaman vsi napor agentov, ki bi hoteli zaenkrat v naše ste tuje nauke in ideologije kot rešitev v bodočnosti. Složni s svojo inteligenco hočemo hrvatski delavci urediti v svoji domovini takšno organizacijo, da bomo lahko vedrega čela gledali v oči vsem delavcem sveta.«

Jugoslavija in jugovzhod

Jugoslavijo tvorijo trije narodi, ki so si drug drugemu tako blizu kakor Prusi, Avstrijci in Saksonci. Je to država, ki je bila porojena v vojni, zdaj dela v svoji zunanji politiki za mir. Jugoslavija je danes mirna in uravnovežena država. Predstavlja najvažnejšo nevtralnodelož na jugovzhodu Evrope. Ta nevtralnost sloni na globokem prepričanju, da morajo narodi Jugoslavije ostati izven vojne vihere. Jugovzhod Evrope mora imeti svojo neodvisnost v nevtralnosti. In v tem položaju zavzema Jugoslavija najodličnejše mesto, piše »Völkischer Beobachter«.

Beseda k sedanji draginji

Zrel narod mora poznati mnogo samodiscipline, smisla za splošne ljudske koristi. Pravilno mora oceniti in spoznati vse pojave duhovnega, političnega, recimo imperialističnega značaja. V resnih časih mora biti skrbnost ljudskih duš trda kakor granit. Gospodarskim in imajo v rokah gospodarsko usodo naroda, s tem pa ključ do socialnega obdobja. V rokah imajo trdnjavsko obdobje. V rokah imajo družabni red pred razkrojem in boljševizacijo. Položaj ne smejo izkoristiti za svojo denarno obogatitev. Vsa iznajdljivost posameznikov in organizacij mora biti usmerjena v odstranjevanje vse, kar slabi državne sile in pripravlja razpoloženje množice na škodljive ideologije in načrte sovražnikov zunaj naših meja. (»Nova Pravda«).

Kaj je vojna?

Vojna je kri in smrt, plamen in požar, ubijanje in uničevanje. V vojni se rušijo mesta, zažigajo vasi, propada narod in njegove vrednote. Ljudje se sovražijo in ubijajo, čeprav se ne poznajo in niso drug drugemu ničesar storili. Tako govori o vojni naše toplo slovansko srce. ki sovraži silo in surovost. Slovanski narodi — kmetski in miroljubni, niso nikoli bili osvajači in napadalci. Niso poznali združiti se v obrambi, v tem je tudi razlog njihove žalostne usode, zaradi razlog njihove žalostne usode, zaradi ostalosti civilizacije in velikih žrtv na tujih vojnah in osvajalnih pohodih. (Dr. H. Krizman v »Varaždinskih novostih«).

Ali dobimo kardinala?

Dne 11. t. m. bo sklican rimski konzistorij. Razni tuji listi in po njih »Varaždinske novosti« prinašajo vest, da je zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac zaradi svojih zaslug predlagan za novega kardinala.

NEMŠKI OBMEJNI MORILEC USTRELJEN

Maribor, 11. dec.

Po skrivnostnih umorih na nemški meji, so nemške oblasti hermetično zaprle mejo. Včeraj okoli 4. ure jutraj je patrulja naletela na skrivnostnega morileca, ki je bil v družbi 20-letne blondinke. Prišel je streljati na nemške organe in so ti tudi odgovorili z ognjem. Smrtno zadet se je mladenič zgrudil in izkrevavel. Mladenko so aretirali. O vzrokih umorov ne dajejo Nemci nikakih izjav.

Borza, Curih. Beograd 10, Pariz 9.87 1/2 London 17.24 Newyork 446, Milan 22.50, Berlin 178.60, Praga 5.40, Budapest 3.40.

Zato mora veljati naš boj vselej in v vsem resničnemu, brezkompromisnemu prizadevanju za obnovev absolutne načelnosti in doslednosti ter demokratske svobode in enakopravnosti posameznikov in narodov.

Novice

Izboljšajte položaj trgovskih pomočnikov

Polovica trgovskih pomočnikov v Sloveniji dobiva nižjo plačo kakor nekvalificirano delavstvo

Trgovski pomočniki tvorijo enega največjih stanov pri nas; kljub delovno-pravni kvalifikaciji, katero jim je pripravljen zakon, pa je ostalo še polno vprašanj, ki terjajo rešitve, kakor pokojninsko zavarovanje, poselske knjižice, vajenci itd. Dejstvo pa je tudi, da so trgovski pomočniki in pomočnice slabo, če ne najslabše plačani med nameščenimi stanovi. Zaradi tega je ureditev meznega vprašanja ena izmed prvih točk njih akcijskega programa in zahtev. Celotno število trgovskih pomočnikov in pomočnic v Sloveniji (brez onih, ki so zavarovani pri Pokojninskem zavodu ali brezplačno nastavljeni) znaša 2586, z izločenimi skupinami okrog 4000. V pogledu materialnih kakor tudi delovno-zaslužnih razmer moremo razdeliti trgovske pomočnike v tri krajevne skupine.

V prvi skupini bi bila večja mesta (Ljubljana, Maribor, Celje), ki predstavljajo elito trgovskih pomočnikov. V tej skupini so veliki trgovski obrati z večjim številom zaposlenih trgovskih pomočnikov in v tej skupini se tudi najbolj striktno izvajajo določbe glede službenega razmerja in glede delovnega časa. V drugi skupini bi bila mala mesta in trije (Ptuj, Kranj, Murska Sobota, Novo mesto, Jesenice, Trbovlje, Kočevje, Brežice, Laško, Sevnica ob Savi, Škofja Loka in Trzin), v tretji pa ostali kraji v Sloveniji. Najslabše so razmere v tretji skupini, kjer je službeno razmerje trgovskega pomočnika povezano tesno s trgovino, ker ima pomočnik pri trgovcu tudi stanovanje itd. Slabši položaj pa imajo v teh krajih pomočniki tudi zaradi tega, ker je neurejen nedeljski počitek in ker se trgovine prej odpirajo in kasneje zapirajo kakor v mestih. V prvi krajevni skupini je zaposlenih 54,8, v drugi 16,7, v tretji pa 28,5 odst. trgovskih pomočnikov.

Povprečno zasluži trgovski pomočnik v večini krajev letno 12.090 din, pomočnica 9218 din, v malih mestih pomočnik 10.482 din, pomočnica 7935 din, v manjših krajih pa zasluži pomočnik 7463 din, pomočnica 6413 din. Povprečno bi torej imeli trgovski pomočniki in pomočnice letni dohodkov 9350 din. Vsota jasno izpričuje, da je povprečna plača trgovskih pomočnikov in pomočnic daleč pod minimalno mezo, ki je v Sloveniji predpisana za kvalificirane delavce. Povprečna mesečna plača trgovskega pomočnika in pomočnice v tretji skupini znaša le 580 din, kar se pravi, da znaša

njegova dnevna plača 16 din; če pa upoštevamo še 10-urni delovni čas, znaša urna meza 1.60 din. Statistični podatki navajajo, da dobiva v Sloveniji 60 odst. trgovskih pomočnikov plačo, ki je nižja od minimalne meze, določene v Sloveniji za nekvalificirane delavce; teh 60 odstotkov dobiva povprečno 720 din mesečne plače ali 24 din na dan ali 2.40 din na uro.

Poleg vsega tega so ženske moči za 26,79 odst. slabše plačane od moških ali za dobro četrtino, povprečna letna plača trgovskih pomočnic v manjših krajih pa znaša le 6413 din (!). Zanimivo je tudi, da je odstotek ženske moči v trgovini izredno visok in neprimerno večji od odstotka, ki ga imajo ženske v ostalih nameščenih stanovih, in sicer je v Sloveniji 50,1 odst. moških in 49,9 odst. ženskih moči.

V Sloveniji je 1379 trgovskih obratov, ki zaposlujejo 2586 plačanih trgovskih pomočnikov, tako odpade na 10 trgovskih obratov povprečno 19 trgovskih pomočnikov. Podrobnejša statistika pa priča, da je dobra polovica vseh trgovskih pomočnikov obojega spola zaposlena v trgov. obratih z enim ali dvema trgovskima pomočnikoma.

Ker torej tvorijo trgovski pomočniki eno izmed največjih nameščenih skupin in ker dobiva dobra polovica trgovskih pomočnikov nižjo plačo, kakor je določena za nekvalificirano delavstvo, je potrebno, da se zganijo vse nameščenke organizacije ter čimprej dosežejo splošno kolektivno pogodbo, ali pa dosežejo oblastno določitev minimalnih mezd za zasebne nameščenke v Sloveniji.

Grozna družinska žaloigra

V noči od sobote na nedeljo sta se na grozen način prostovoljno poslovila od življenja 40-letni elektromonter pri KJD I. Žnidar, poročen in oče dveh otrok, ter okrog 39-letna gostilničarka Tinca T. p. d. pri Konjcu, tudi poročena. V glavni

centrali sta se prišla glavnega električnega voda, kjer sta se oba takoj obžgala zgrudila. Poizkusili so z umetnim dihanjem, toda pri Žnidarju je bil trud zaman medtem ko je Tinca živela še par ur, vsa obžgana po rokah do kosti.

Iz Laškega

I Sprememba posesti. Veleposestnik Josip Osolin iz Laškega je prodal svojo hišo v Mariboru za 65.000 din trgovcu Drakslerju z Dola pri Hrastniku. V hiši se namerava otvoriti trgovina. — Bivšo Oletovo hišo je kupil stavbenik Anton Božič iz Trbovelj.

I Pekarno Franca Vabiča pri Vivodu bo najbrž prevzel Janko Sket. Pekovski mojster Franc Vabič pa odide na Gorenjsko.

I Sokolsko društvo Šmarjeta-Rimske Toplice marljivo deluje. Zgradilo si bo svoj lasten dom. Pripravljen je že les in stavbišče.

I Požar pod Mrzlico. Te dni je gorelo v Zg. Rečici pri posestniku Fortunatu Koširju. Požar je nastal pri peki kruha. Ker je domačija visoko pod Mrzlico, je bila vsaka pomoč zaman. Ogenj je uničil hišo, hlev in drvarnico. Škoda znaša okoli 25.000 din, zavarovalnina pa samo 4000 din. V hiši je zgorelo tudi 1200 din gotovine.

I Nova šola je bila včeraj blagoslovljena v Gornji Rečici pri Laškem. Dosedanja šola, ki je imela samo eno učilnico, pridobi z dozidavo dve šolski sobi in pisarno. Stavba je solidno in lično zgrajena.

o Zakaj se ceste ne posipajo? Kraj Vrhloga pri Pragerskem je zelo čedna in lepa vasica. Žal ta kraj nima več svoje občine, temveč je združen z občino Črešnjavec. Kljub temu da tamošnji posestniki zelo podpirajo občino, se ista niti toliko ne pobriga za kraj, da bi posipala ceste s kakršnim koli materialom ali pa vsaj za istega poskrbela. Glavna cesta, ki pelje skozi vasico, je zelo blatna, dočim so stranska pota tako slaba, da ostaneš v blatu. Zato bi bila dolžnost občine, da bi se tudi v ta kraj malo ozirala in zanj poskrbela vsaj v toliko, da bi se popravile ceste, posebno sedaj na zimo.

o Zelo neugodna je vožnja za potnike, ki se vozijo z jutranjim vlakom iz Pragerskega v Maribor. Po hodnikih je polno košar in v njih kokoši, ki jih nosijo ženske na trg. Te ženske tako napolnijo

vagone s košarami, da se potniki ne morejo niti giniti s svojih mest. Poleg tega dajo kokoši močan smrad, posebno sedaj pozimi, ko so okna vagonov zaprta. Zato bi bilo dobro, da bi železniška uprava poskrbela posebne voze za te prodajalke.

Celje

c Pododbor Udruženja rezervnih podoficirjev se je osvojil v soboto na zborovanju v Celju. Ustanovni občni zbor je vodil Anton Ulaga, o delu pripravljalega odbora je poročal Avgust Pačnik. Splošno poročilo je podal predsednik ljubljanskega odbora g. Loboda. Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen g. Anton Ulaga. Z zborovanja so se na merodajna mesta poslale udanostne brzojavke. Po zborovanju je bil družabni večer, pri katerem je sodelovala vojaška godba.

c Koroski klub za Slovenijo je včeraj imel v Celju svoj občni zbor. Ob 8. je bila maša v farni cerkvi, ki so se je udeležili zborovalci, po maši pa je bilo zborovanje v hotelu „Evropa“.

c Podružnica Udruženja jugoslov. železničarjev v Celju je imela zborovanje, na katerem je bila sprejeta spomenica glede zvišanja prejemkov z ozirom na rastočo draginjo. To spomenico je v soboto tročlanska deputacija predala okrajnemu načelniku v Celju in senatorju Milheliču. Oba sta iznešene težnje vzela na znanje in obljubila vsestransko pomoč na pristojnih mestih.

c Razprava proti Grebenšku in tovarišem bo 19. in 20. t. m. pri okrožnem sodišču v Celju. Obtoženi so umorov, vlovov, ropov in tatvin.

c Novi grobovi. V javni bolnišnici so umrli: 28 letna žena žel. uradnika Elizabeta Carmanova iz Šmarja pri Jelšah, 66 letni preužitkar Alojz Pliberšek iz Pribove, 71 letni dninar Stefan Fazarine iz Trnovelj in 37 letna delavka Ana Gebrova iz Vojnika.

c Kriminalna kronika. V tovarni „Metka“ so že dalje časa opazili, da nekdo krade blago. Pred dnevi so delavci opazili, da je neka delavka vrgla čez tovarniški plot večjo množino blaga. Bila je to 30

Božične počitnice

Generalna direkcija »Putnika« v Beogradu je danes sporočila, da je na intervencijo Tujskoprometnih zvez iz Slovenije posredovala pri Ministrstvu prosvete radi enotne ureditve šolskih počitnic. Prosvetni minister je odobril za vse srednje in nižje šole enotne počitnice za katoliške in pravoslavne diake in sicer od 23. decembra 1939 do 10. januarja 1940. Za to odločitev bodo prosvetnemu ministru izredno hvalečni vsi zimsko-sportni kraji Slovenije, ker bo na ta način staršem in dijakom omogočen obisk teh krajev, kar bo ne le v korist teh krajev temveč tudi naše oddiha, svežega zraka in sporta potrebne mladine.

letna Jožica G. iz Celja. V zvezi s tatvinami je bil tudi njen brat, s katerim sta bila domenjena. Pri hišni preiskavi so našli večjo množino blaga. Oba so zaprli. — Aretirali so 28 letnega pekarskega pomočnika Franca P. iz Sevnice, ker je od avtoprevoznika Franca Sovinka v Celju izvalil 100 din pod pretezo, da mu bo dobavil večjo množino bencina po stari ceni. — Za 3000 din zlatnine je s fingiranim pismom izvalilo neko 12 letno dekle nekemu celjskemu juvelirju. Policija zasleduje zadevo.

c Kronika nesreč. 3 mesečni sinček tekstilnega mojstra iz Dobrove pri Celju Edward Kovač je padel na štedilnik in se opeknel po vsem telesu. — 60 letni žel. skladiščnik Ivan Dolhar iz Celja je padel z vagona in si zlomil desno roko v zaplestju.

c Pokojni učitelj g. Franjo Krajnc iz Polul je določil za glavnega dediča svojega posestva Ciril-Metodovo družbo, kateri je zapustil tudi večjo vsoto denarja.

c Sokolsko društvo Celje-matica razpisuje nagradni tečaj za izdelavo zletnega znaka in lepaka za vse prireditve ob svoji 50 letnici leta 1940. Osnutek je treba oddati najpozneje do 1. januarja 1940.

c Sneg je pobelil včeraj tudi ravnine po celjski kotlini.

c Poročilo o uboju Franca Babina v Mozirju dodajamo, da niso bili vzrok smrti udarci z lato, ki sta mu jih prizadejala brata Solarija, ampak je Babina zadela vsled preveč zaužitega alkohola kap.

c Sestanek članov Legije koroskih borcev v Celju bo v nedeljo ob 9. dop. v Narodnem domu. Tam prejmejo člani škivino za prijavo za sprejem spominske kolajne.

Ptuj

c Kolo je nemarec odpeljal Korosku Jožetu, delavcu iz Kravin pri Vurbergu, medtem ko se je mudil v Maistrovi ul. 5.

c Umrli je 66 letni pos. in zidar Toplak Leopold iz Mestnega vrha pri Ptuj.

c Nevarno si je ranila z nožem desno roko po naključju 25 letna Zavratnik Kristina, služkinja pri glavarju dr. Farčniku. Zdravi se v tukajšnji bolnišnici.

c Kako čuti obrtnik draginjo. Tudi obrtnik je danes prisiljen, da zvišuje cene svojim izdelkom. Material, ki ga rabi za izdelavo svojih predmetov, se je občutno podražil. Gospodine obrtnikov so si že prej morale preračunavati, kaka vrsta hrane je ob gotovem letnem času najcenejša. V zviševanju cen pa je obrtnik v najbolj mučnem položaju, ker hočejo mnogi odjemalci baš pri obrtniku, do katerega imajo največ zaupanja in najmanj spoštovanja, priti na svoj račun, da mu zbijajo ceno, ker se zavedajo, da je obrtnik najbolj odvisen od njihovih dinarjev. Tako obrtniki zatrjujejo, da so se pri zaslužku morali ostati pri starem, čeprav so cene njihovim izdelkom tudi poskočile. Obrtnik si danes ne more priksbeti življenjskih potrebščin vsaj za nekaj tednov naprej, kot to vršijo bolj stojeci sloji, ki si kopičijo cele zaloge življenjskih potrebščin. Obrtnik je eden izmed onih, ki bo kupoval po četrtilogramu maslo in olje in verno spremljal draginjo v vsem njenem razvoju.

Iz Slovenskih goric

Jesenska kop po viongradih bo skoraj do večini končana. Delavci so plačani v sedanjem času pri 8urnem delu pri svoji hrani 8—10 din, kar je vsekakor za tako naporno delo premalo.

Sezonski delavci so že po večini doma. Pretekli ponedeljek se je vrnilo v razne kraje severnih Slovenskih goric mnogo sezonskih delavcev iz Nemčije. Glavni del zaslužka so svojci že prejeli, a slede še dvojna nakazila. Splošen za služek delavca je dosegel letos od 5000 do 6000 din. Delavci, ki so delali akordno so zaslužili prilično več in je njih zaslužek dosegal do 8000 din.

Hlapca je zadela božjast, padel v potok in utonil. Posestnik in trgovec Perko Franc pri Sv. Benediktu v Slov. gor. je imel 30 letnega hlapca, ki ga je večkrat napadla božjast. Pretekli četrtek je nesel hlapec iz precej oddaljenega Perkovega posestva večjo količino mleka. Ko je šel čez Drvanjo, ga je nenadoma napadla božjast in padel je v precej globoki potok, kjer je kmalu utonil. Hlapca so potegnili že mrtvega iz vode.

Strel v roko je dobil v noči od preteklih sobote na nedeljo Valh Franc, pos. iz Lhove, ki je v družbi s Tomažičem Jožefom preganjal neke neznance, ki so hodili okoli hiše. Neznani moški je nameril z lovsko puško naravnost na Valhovo baterijo in ga zadel v desno roko, ki mu jo je strel močno razmesaril. Zastrel se je k zdravniku.

Veliko protidraginjsko zborovanje v Celju

Včeraj dopoldne je bilo v nabito polni dvorani Narodnega doma protidraginjsko zborovanje, ki so ga sklicale svobodne strokovne organizacije delavcev in nameščencev v Celju. Na shodu so poročali gg. Golmajer, Jurač, Vodopivec in Petejan. Ugotovilo se je, da so cene najvažnejšim življenjskim potrebščinam občutno narasle tako, da resno ogrožajo življenjski obstoj delovnega ljudstva. — Zaslužek, ki že do sedaj ni zadostoval za dostojno preživljanje delavca in nameščenca, posebno ne onih z družino, je ostal v pretežni večini isti ter se ni prilagodil novo nastalemu položaju. Protidraginjski ukrepi niso pokazali nobenega pozitivnega uspeha. Vsem je sicer razumljivo, ako cene kolonialnega blaga naraščajo — ni pa nikdar upravičeno naraščanje cen našim domačim pridelkom: žitu, premogu, drvom, maslu, metlu, olju itd.

V posebni resoluciji so zborovalci zahtevali, da oblast nujno ukrene vse potrebno, da se prepreči prekomerni porast cen življenjskih potrebščin. S strogi kazenskimi odredbami naj prepreči vsako špekulacijo. Vsi zaslužki delavcev in nameščencev naj se najprej nujno prilagode potrebnemu eksistenčnemu minimumu in sedaj nastalim draginjskim razmeram. Po ureditvi plač, ki se naj zvišajo do 1000 din za 30%, do 2000 din za 25%, do 3000 din za 20%, nad 3000 din za 15%, pa naj se nadaljnja regulacija zaslužkov vrši z draginjskimi dokladi na ta način, da se ustanovi premična skala draginjskih doklad, ki naj se ravna po cenah življenjskih potrebščin. Gospod ban naj določi minimalne plače tudi za privatne nameščenke, katere dostikrat ne odgovarjajo njihovemu socialnemu in gospodarskemu položaju. Protidraginjske odbore naj tvorijo samo

zastopniki konsumentov. Vsem delodajalskim skupinam naj se čimprej predloži zahteva po začetku pogajanj za sklenitev kolektivnih pogodb. Za Božič ali pa Novo leto naj se izplača vsem nameščenom 13. plača odnosno dvojna plača kot delna odškodnina za razliko še nepovišanih plač za preteklo četrtletje. — Tudi vsem javnim nameščenom in upoko-jencem naj se povišajo prejemki v razmerju z rastočo draginjo. Svobodnim strokovnim in nameščenim organizacijam naj se dovoli popolno svobodo pri njihovem delovanju. Oblast naj to delo podpira. Obvezno pokojninsko zavarovanje trg. sotrudnikov vseh kategorij naj se razpišejo volitve v delavske ustanove. Sklepi zborovanja naj se takoj dostavijo centralam svobodnih strokovnih organizacij in merodajnim oblastem.

Maribor

Delavstvo v borbi proti draginji

Vse špekulante, ki izrabljajo stisko ljudstva in si polnijo žepe, je treba najstrože kaznovati.

V veliki dvorani Sokolskega doma je včeraj dopoldne povzdignilo mariborsko delavstvo svoj glas za zboljšanje položaja in odločno manifestiralo za svoje pravice. Zborovanje, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, so sklicale tukajšnje strokovne organizacije brez razlike strankarske pripadnosti poedin-
ceve.

Predsednik Zidanšek je v kratkih potezah orisal namen sestanka delavstva, nakar je tajnik Stokovne komisije Stanko Vidovič v daljših izjavah orisal sedanji položaj delovnega ljudstva, v katerega ga je spravil izbruh nove vojne v Evropi. Govornik se je predvsem bavil z vzroki draginje, **žigosal one, ki izrabljajo trenutno stisko ljudskih množic, navijajo cene in s tem polnijo svoje žepe.** Naglašal je, da je precejšen vzrok draginji dejstvo, da se iz Jugoslavije izvažajo ogromne množine živil in drugih življenjskih potrebščin. Posledica tega je naglo naraščanje cen vpraj za one predmete, ki jih prebivalstvo najbolj potrebuje in brez katerih ne more izhajati. Zahteval je, da naj za take elemente ne zadostuje denarna kazen, ki se z lahkoto odšteje, ker zaslužijo ogromne vsote, ampak treba bo zgledu nekaterih drugih držav uvesti zanje **večletne zaporne kazni.**

Tajnik Narodne strokovne organizacije Kravos se je bavil z načinom, kako se izigravajo delavske pravice, da si so jim v zakonu zajamčene.

Tajnik Jugoslovanske strokovne organizacije Pestotnik je v svojih izjavah naglašal, kako izgublja delavstvo ves vpliv v socialnih zavodih, v Okrožnem uradu, v Borzi dela, v Delavski zbornici itd. Govoril je o nujnosti takojšnje izpopolnitve delovnega prava. Takoj naj se izda uredba o minimalnih mezdah. **Prejemki morajo biti tolikšni, da bodo zagotovili sedanji eksistenčni minimum.** Pri tem ne gre le za to, da se zagotovi golo življenje, ampak za take prejemke, ki omogočajo delavstvu kulturno življenje.

Tajnik Stokovne organizacije stavbincev Horvat je razpravljal o brezposelnosti, o izigravanju določb o minimalnih mezdah in o brezpravnosti delavstva.

Poslušalci so govornikom pozorno sledili in njihovim izjavam burno pritrjevali.

Nato je bila soglasno sprejeta resolucija, ki očrtava sedanji položaj ročnega in umstvenega delavstva v Jugoslaviji in zahteva, da se morajo nemudoma urediti prejemki. Predvsem je treba zvišati mezde, predvidene po zakonu o mini-

SODNA RAZPRAVA ZARADI »NE-PRIMERNEGA« ZDRAVNIŠKEGA HONORARJA.

Na sobotno pojasnilo zdravnika dr. Ipavca bi kot prizadeti pripomnil tole: Vkljub temu, da sem pojasnil g. dr. Ipavcu, kako je z mojim finančnim stanjem, da sem brez službe ter ga prosil, da naj zaračuna primeren honorar, mi je poslal teden dni za tem pismo, kjer pravi: »Vzlic temu... Nam hočem računati le minimalno noč, porod, takso... din 1505.« Takšno pisanje pač ni kazalo, da mi bo g. zdravnik honorar znižal. Posvetoval sem se o zadevi s prijateljem zdravnikom, ki me je napotil na sodišče, kjer so mi pa nasvetovali, naj počakam do tožbe, ker sodišče ne more določiti honorarja zdravniku. Prisodni razpravi sta nato zdravniška izvedenca izjavila, da bi v tem slučaju računala eden 200 do 300 din, a drugi 500 do 600 din, ali pa sploh samo efektivne stroške ali celo nič. Če je pa 1500 din, prvotni od Zdravniške zbornice določeni honorar v tem slučaju, ko se je zdravnik pripeljal sploh po porodu, pa je vprašanje.

Vse to pa je zadeva javnosti zato, ker prav na tisoče slovenskih mater stavlja čestokrat na kocko življenje v strahu pred takšnimi neprimernimi zdravniškimi honorarji.

Ivan Potrč

mainih mezdah, in jih prilagoditi današnji draginji. V vsej državi je treba takoj popisati vse zaloge živil in jim določiti maksimalne cene. Ustaviti je ves izvoz živil, dokler ni zasigurana cenena prehrana domačega prebivalstva. **Špekulante in navijalce cen je kaznovati le z ječo in ne z denarnimi globami;** odzvati jim je treba tudi vse blago in ne-realno pridobljeno premoženje in končno tudi koncesijo. Le na ta način bodo sankcije res učinkovite. Preklicati je treba vsa imenovanja uprav v delavske in nameštenske institucije, ki so partizanske in niso izraz volje pretežine večine delavstva in nameštinstva. Uredba glede akordnega dela mora biti popolnoma jasna in akordne mezde morajo biti najmanj za 20% od minimalne ur-

Pekovski pomočniki zahtevajo doklade

V soboto zvečer so zborovali pekovski pomočniki v svojem lokalu pri »Zlatem konju« v Vetrinski ulici radi draginskih dokladov in kolektivne pogodbe. Sestanek je vodil podpredsednik Jazbinšek, ki je že v uvodnih besedah opisal težak položaj pekovskih pomočnikov v današnji naraščajoči draginji.

Tajnik združenja Zidanšek je obrazložil težak ekonomski položaj delavstva

inme. Hitro je treba rešiti krizo v socialnem zavarovanju. Zavarovanje za starost in onemoglost naj se zboljša in najmanj 550 din mesečno. Posmrtno rento je priznati vdovam, vsekakor pa se mora starostna meja skrajšati od 70 na 60 let za pridobivanje pravice do popolne rente. Delavstvo je proti vsaki spremembi obrtnega zakona, ki jo nekateri zahtevajo v njegovo škodo, in se bo odločno proti njej borilo. Zborovanje je poteklo dostojno, čeprav v napetem ozračju. Naglasiti je, da je v borbi za zboljšanje življenjskih pogojev delavstvo enotno in da ni bilo nikjer opaziti kakšne strankarske pobarvanosti. Tako soglasnih akcij bi si več želeli v bodočnosti.

sploh in dolžnost pekovskih pomočnikov, da se morajo rami ob rami z delavstvom boriti proti draginji in za zboljšanje svojega položaja. Nadalje je poročal o delu paritetne komisije, ter omenjal, da se vsi pekovski mojstri ne držijo kolektivne pogodbe. Odposlan je dopis na »Združenje pekovskih mojstrov«, kjer zahtevajo pekovski pomočniki draginske doklade.

vim položajem bo nastala nezaposlenost med šoferji še mnogo večja. Ob zaključku so zborovalci v tem smislu sprejeli obširnejšo resolucijo.

m Ljudska univerza. Drevi ob 20. uri predava primarij ženske bolnice v Ljubljani dr. Alojz Zalokar o raku pri ženskah. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

m Breplačen pouk v mladinskem petju nudi šola Glasbene Matice dijakinjam meščanskih in srednjih šol. Pevske vaje bodo vsako sredo od 14.-15.30 ure pričeniš 13. t. m. Tečaj bo vodila ga. Zora Ropas odlična učiteljica solopetja. Prijave se sprejemajo pri prvi pevski vaji.

m Bojevitá nočna ptička. Stražnik je ponoči aretiral 18 letno znano nočno plič-

ko Reziko iz Kamnice, ki je za tri leta izgnana iz mesta. Aretaciji se je zoperstavljala in nahrulila stražnika z raznimi psovkami.

Praktično darilo za vsakega je termofor iz posebnega močnega gumija, ki ga dobite samo v **DROGERIJI KANC.**

m Kolo je nekdo odpejal. Antoni Grosmanu izpred bravnice na Kralja Petra cest v Studencih.

m Ovratnica s pasjo znamko št. 428 za leto 1939 se je izgubila. Najditelj naj jo proti nagradi odda na policiji.

m 9 motokiklov, ki so kljub prepovedi vozili v soboto popoldne in v nedeljo, je bilo prijavljenih na tukajšnji policiji. Vsi bodo zelo obetno kaznovani.

m Kolesa krađe. Šoferju Francu Tomplerju je nekdo na Glavnem trgu ukradel »Brilland« kolo brez evidenčne številke. Ob kolo »Olympia« z ev. štev. 25254 je bil tudi električar Emil Serap.

m Neki tukajšnji fotograf je ogradil šoferja Mata A., ker je brez obrtne pravice na ulicah fotografiral pasante in prodajal fotografije. A. se je zagovarjal z nezaposlenostjo.

m Drzen žepar je med vstopanjem v avtobus odrezal Mariji Zajdelovi iz Dravovce ročno torbico, v kateri je imela 600 din gotovine. Zrtev istega žeparja je najbrže postala tudi upokojenka Ida Milčeva, ki ji je izginila denarnica s 500 din.

m Obupno dejanje starega berača. V gor-du pri Slovenji vasi se je obesil 60 letni berač Ivan Horek.

m Otrkova smrt v mlaki. V Zanjaku pri Sv. Benediktu v Slov. goricah je med igrjo padel v globoko mlako na dvorišču 1 letni posestnikov sinček Stanko Partin. Ko so se starši vrnili domov, je bil deček že mrtev.

Kino

* Grajski kino. Danes znameniti film francoske produkcije »Greh«. Najboljši filmski igralci nastopajo v tem veselem filmu.

* Esplanade kino. »Rosalie« vesele glasbena opereta, polna prekrasnega petja, z Eddy Nelsonom in Eleanor Powell v glavnih vlogah.

* Union kino. Do torka »Klic severa« veličasten, senzacionalen film iz polarnih krajev. Richard Arles, Beverly Roberts.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 11.: Zaprt.

Torek, 12., ob 20.: »Via Mala«. Red C.

Sreda, 13.: Zaprt. (Gostovanje v Celju).

Med prijatelji

»Kaj se ti zdi na svetu najlepše?«

vpraša prijatelj prijatelja.

»Zaljubiti se v neki problem ali ljepo ženo.«

»Potem stori slednje in imel boš oba je!«

Žensko zborovanje za volivno pravico

Slovenska kmetica, se vedno te premalo spoštujemo! Podobna si muli, ki zgarana in odrgnjena vozari po andaluškem skalovju. Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrl kak vogel hiše, da bi mož ne znosil preveč v pivnice, da bi se otroci ne spridili. Malo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana domovina ostala skupaj! Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na slamni in pod raztrgano odejo ter ješ, kar je možu in otroku ostalo.

Dr. Ivan Tavčar.

Ženska društva v Mariboru so sklicala na včerajšnjo nedeljo v veliki dvorani Narodnega doma veliko javno zborovanje na katerem so zahtevala aktivno, pasivno, splošno in enako volivno pravico. Zborovanja se je udeležila velika množica žena vseh slojev, ki so docela napolnile veliko dvorano. Zborovanje je otvorila v imenu akcijskega odbora ga. Milica Ostrovska, ki je pozdravila navzoče žensktvo in predsednico ženske aliance za dosego volivne pravice go. Minko Govekarjevo, katero je povabilo v Maribor tukajšnje žensko društvo.

Ga. Minka Govekarjeva je nato orisala zgodovino borbe ženske za volivno pravico in sedanji položaj žena v tej borbi. Splošna, enaka in tajna volivna pravica je največje in najdragocenejše jamstvo svobode in neodločanja v vseh javnih vprašanjih. Kmalu bo minilo pol stoletja, odkar so se začele Slovenke še v bivši Avstriji potegovati za žen. volivno pravico. V prvem ženskem listu »Slovenki« se je od leta 1879. vedno bolj začela uveljavljati zahteva, da mora končno tudi žena postati kulturno, socialno, pravno in politično enakopraven član človeške družbe. L. 1902. je Društvo slovenskih učiteljic v Ljub-

ljani kot prva ženska organizacija povzdignilo svoj glas: **Dajte nam volivno pravico!** To zahtevo je postavilo tudi Splošno žensko društvo v Ljubljani. Naše žensktvo pa je delovalo tudi za dosego ženske volivne pravice skupno s Čehinjami v Avstrijski ženski zvezi. Najbolj zavestno, vztrajno in odločno so zahtevale popolno žensko enakopravnost zastopnice delavskih žen, ki jim je duhovna vodnica Al. Stebijeja.

Danes je malo družin, ki morejo izhajati zgolj ob moževem zaslužku, žena pa more poleg svoje službe opravljati še dolžnosti gospodinje in matere. Ali kmetico, »prvi steber domovine« res ne briga, kakšne davke nalaga občina svojim občanom, kako je s šolstvom, vzgojo njenih otrok, kam gre denar in drugo?

Delavske žene so bile med prvimi, ki so se začele boriti za žensko volivno pravico. Proletarka je morala na delo z možem in otroci, da je pomagala prehraniti družino. Kot takšna ima vso pravico odločati o zidavi bolnišnic, zavetišč za deco, o zakonih, ki urejajo zaščito mater — do jilj po tovarnah. Ženska pa ne more ostati indiferentna do prosvetne in socialne politike. V Sloveniji je okoli 4.500 samostojnih trgov in 3.350 samostojnih obrtnic, te ženske morajo izpolnjevati vse obveznosti kakor moški, nimajo pa volivne pravice, katero imajo njihovi najslabši uslužbenci. Žena resda ni vojak. Rodila pa je vojake, in če bi imela žena odločati, gotovo ne bi žrtvovala s tako brezdušnim cinizmom milijonov človeških življenj. Zato ženske ne bodo prej mirovale, **dokler ne bodo smele biti voljene in same voliti.**

Za go. Govekarjevo je spregovorila mati delavka ga. Antonija Černečova. Rekla je, da mati ne rodi zato

svojih sinov, da bi padli na bojnem polju, temveč da bi bili v ponos napodu in domovini. Gospodična Josipina Cerinškova je kritizirala v imenu državnih in privatnih uradnic delo naših bolniških blagajn. Delavka Antonia Vinko je povedala, da se je število zaposlenih žen v Jugoslaviji povečalo na 200.000. Ni mogoče govoriti o demokratični družbi, če je polovica prebivalstva proglašena za manjvaleno. Delavke bodo vedno ostale naprednejše zagovornice socialnega napredka in socialne zaštite delovnih slojev. Z delavkami je ves napredna in kmetško ljudstvo in vsa napredna inteligenca. Kmetica Terezija Čukova je povedala, da tudi kmetica zahteva volivno pravico, saj podpira tri ogle hiše. H. Jelerjeva je govorila o delavki, da kot obrtnica nima volivne pravice, čeprav jo imajo uslužbenci, ki jih zaposluje. Marija Domicelj, da pregovorila Marija Domicelj, da gospodinja prav danes najbolj čuti ob rastoči draginji, kako je prizadeta, da pa nima pravice, da bi proti temu kaj ukrenila. Jela Levstikova je omenila krivico, da izgubi državna uradnica draginsko doklado, če se poroči. Dr. Zora Ravnikova pa je zaključila krepko zborovanje z besedami, da se je že zgodilo, da so mrtvi volili ter odločevali o usodi domovine, žena pa tega ni smela in še danes ne more.

Zborujoče žensktvo je nato poslalo brzojavki predsedniku vlade Cvetkoviču in pravosodnemu ministru Marinkoviču: »Vse žene zborovanju v Narodnem domu v Mariboru zahtevamo enotno svojo volivno pravico ter prosimo g. predsednika in g. pravosodnega ministra, da na merodajnih mestih to zahtevo zagovarjata.«

Zanimivos.

Moderna tehnika osvaja Zahodno Afriko

Po karavanski poti gradijo francoski pionirji 3000 km dolgo cesto iz Senegala v Maroko

Francoski kolonialni minister Mandel je začel na sistematičen način pospeševati gospodarstvo kolonij, ki naj bi postale tudi v strateškem pogledu odporne. Med velika dela te vrste spada tudi nova cesta iz Senegala v Maroko.

GEORGES MANDEL

Na skrajnem zahodu Afrike, pri rtu Verde leži od treh strani po oceanu obdano mesto Dakar, prestolnica francoske Zahodne Afrike z blizu 50.000 prebivalci. Je tu sedež guvernerja, važno pristanišče in tržišče ter letalsko postajališče na progi Francija - Južna Amerika.

Leta 1926 je neki francoski kolonialni poročnik na hrbtni kamele prejezdil pot iz vasi Rokso na severovzhod. Po 700 km poti je naletel na oazo, na meji španske kolonije Rio de Oro. Bila je to vasičica z nekaj nad 1000 prebivalci, toda sledila živahna kolesarstva domačinov, dalje na sever ni bilo sledov, da bi kdo potoval. Poročnik je privezal na rep kamele neki oster predmet, ki je ripsal v mehki pesek dobro vidno sled, po kateri so šli kasneje francoski cestni pionirji.

Po 1200 km je že dospel do majhne utrdbe Gourard, ki je imela zvezo le z Rio de Oro. Dalje na sever je prejezdil puščavo Egid, teden dni ni opazil nikakega živega bitja. Šele v majhni oazi Tenduf so ga prijazno sprejeli Beduini. Najel je svežo hrano, kamele se je ves dan odpočila.

Naslednjega dne je poročnik jezdil dalje na severovzhod. Tu je srečal Beduine, karavane in legionarje, ki so ga spremlili v Marakeš. Dva tedna je potoval po mavretanski puščavi in končno po 3300 km dolgi poti dospel na cilj.

Njegove izkušnje so porabili za načrt velike državne ceste, ki bi bila mnogo krajša od morske poti ob zahodni obali Afrike. Dve leti so pionirji urejevali te-

melje na posameznih odsekih poti. Nato je oddrpal tovorni avto vojaškega poveljstva v Marakeš na pot in dospel v Dakar. Potreboval je dva tedna, prav toliko kot poročnik v obratni smeri na kameli.

Leta 1936 je razpisalo kolonialno ministrstvo 150.000 frankov za gradnjo puščavske ceste. Prišli so inženirji in zamorski delavci. Delo je le polagoma napredovalo, ker je bil vsak napor v veliki vročini nemogoč.

V letih 1937 in 1938 so pritegnili k delom prvi bataljon senegalskih strelcev. V začetku letošnjega leta je francosko kolonialno ministrstvo dalo na razpolago tri milijone frankov za dovršitev ce-

ste. Avtomobili so dovažali delavcem pitno vodo in hrano, poleti je delo počivalo, v zgodnji jeseni je pa bil prvi del pomembne ceste že dograjen. Ostalo je še 1000 km poti, ki bi naj zvezo la Port Gourard z marokanskimi cestami.

Medtem se je začela vojna, zamorske strelce so poklicali v kasarne, prišli so drugi delavci. Kmalu bo ob važi vojaški cesti postavljenih več cistern za bencin, prenočišča, bolnišnica, garaže in druga preskrbovališča. Še dve leti in ta del črne celine bo po zaslugi Francije povezan s stalno pošto zvezo iz Maroka v Senegal. Premagana bo puščavska samota, po peščenem morju bodo drveli sem in tja avtomobili.

Značilni uspehi psihične kirurgije

Neki 59letni knjigovodja je ležal osem mesecev v postelji. Zadel ga je živčni šok. Trpel je zaradi strahu, da ga hočejo zastrupiti in večkrat je planil v krčevit jok. Odpeljali so ga h kirurgu in po operaciji je ozdravel. Postal je izvrsten prodajalec in direktor obsežnega podjetja. Žena se je nekaj tednov po operaciji pohvalila, da je postal zelo dober mož, ki se ne prepira kakor prej. Le umna inteligenca je nekaj popustila.

Psihična kirurgija je doslej tako ozdravila že 21 ljudi. Pokazuje tudi, da bi bilo za mnoge boljše, če bi imeli manj močnega, pa več sreče v nogah.

Pred leti se je odločil portugalski zdravnik Egas Moniz, da operira mozeg ljudi, ki trpe zaradi večnega straha. Odstranil je nekatera možganska tkiva in dosegel odlične uspehe. V mnogih primerih je nastopilo skoro čudežno ozdravljenje obolenih oseb.

Tako je neko žensko vse življenje preganjal neznanski strah. Takoj po operaciji se ji je stanje tako popravilo, da je pogumno prevzela vodstvo gospodinstva, sprejemala goste in vozila avtomobil. Ko je šla v gledališče, se je prvič v življenju mirno pogledala v dejanje na odru.

Zamorski kralj z milijonskim zakladom

Evropska vojna vpliva tudi na razmere črne celine. Kontrola oseb na mejah je poostrena, tako pri lovcih na diamante. Ti so se posebno udeleževali na področju »črnega kralja« Matabele, Lobengula, ki je dajal evropskim iskalcem zlata in diamantov koncesije za drag denar.

Matabeleci, Zulu zamorci so bili nekdanji divji vojščaki. Danes so civilizirani, mirni ljudje, ki goje po večini bombažno kulturo.

Kralj Lobengula je bil drugačnega kova. Sovražil je Evropece in kot nemiren duh je vedno iskal prilik, da bi jih še bolj izmotal. Dokler se niso Angleži nekega dne nasitili in mu sklenili vzeti vse, kar je na raznih koncesijah pridobil. Ali, tudi Lobengula ni bil od muh. Pobegnil je.

K slovitemu astronomu Cassini je prišla nekoč neka boljša dama ko je lunin mrk že minil.

— Nič ne de! je rekla dama. Gospod zvezdoslovec bo tako priazen, da bo stvar ponovil...

pred angleškimi preganjalci, vzel je s seboj zlata v vrednosti več milijonov in mnogo diamantov. Ko je kmalu nato umrl, je poskril denar in zaklad. Nihče ne ve, kje leži njegovo bogastvo. Lovci za zlatom ga zdaj iščejo okrog, težko da bodo imeli srečo.

11 kipov z bogataševim praznim stolom

Bogati farmer John Davis v USA je na veleposestvu svoj čas nabral lepo premoženje, se nato z ženo umaknil v zatišje in užival sadove svojega truda.

Žena mu je zgodaj umrla. Mož je ostal sam brez otrok. Nikakor mu ni šlo v glavo, da bi njegovo premoženje po smrti uživali sorodniki. Napravil je oporoko, da naj gre ves njegov denar za — nagrobni spomenik.

Mož je naročil prostor za grobnico, ki je zavzemala skoro polovico pokopališča v majhnem mestecu Kansasa. Na tem prostoru so začeli graditi velik spomenik.

Zaradi steklenice piva ga je hotel ubiti

Ko so se Švedi borili v Holsteinu in bili poraženi po Dancih, so postavili vojaka Södergarda na stražo.

»Boj je bil vroč, sonce je ves dan močno pripekalo. Södergard je iztaknil neke steklenice piva in ko jo je ravno nastavljal na usta, da bi izpil požirek, se je oglasil kraj njega ranjeni švedski vojak brez nog:

— V imenu božjem! Daj mi saj en požirek.

Söderhard se je nagnil nad ranjenca, mu nastavil steklenko na usta. Medtem je pa ranjenec pograbil revolver, hotel ustreliti gostitelja, a je zgrešil.

Vojak je mirno dvignil steklenico, popil polovico piva, ostalo pa dal smrtno ranjenemu:

Tu imaš, nebridnež, zdaj boš dobil le polovico!

Ranjenec je hlastno izpil in kmalu nato izdihnil. Södergard mu je zatisnil oči. Neki častnik, ki je dogodek opazoval, je javil vse kralju. Ta je poklical Södergarda predse in mu v spomin na njegovo plemenito dejanje podaril grb z naslikano, na pol polno steklenico.

— Res, gospoda, mi zmoremo vse. Za nas letalce ni nič nemogočega.

— Tako? No, potem vas pa prosim, poiščite mi res vredno služkinjo...

V prodajalnici otroških igrac.

— Glej, očka bi bil prav dober prodajalec.

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

31

Opazoval je posamezne zunanje naprave, a ni videl, čemu služijo. Vzgojili so ga bili sicer za strojnega inženirja, a o letalstvu ga niso nikoli poučevali. Najbrže namenoma. Niso želeli, da bi on nadaljeval delo svojega očeta. Izbrali so za to drugega, Mahabali, ki je postal njegov tekmeček pri delu in v ljubezni ter nazadnje njegov smrtni sovražnik.

»On je tu gospodar,« je pomislil. »On ima v svojih rokah vse načrte in priprave. Bedak. Mar meni, da bo kdaj doimel genialnost mojega velikega očeta! Nikoli! Samo jaz bi to zmoget.«

Prevzela ga je misel, da bi pobral vse načrte in zapiske iz knjižnice, se nekam skril, jih prestudiral in odkril njihovo zadnjo skrivnost. Vendar se je zavedel, da bi to delo terjalo mnogo časa. Razen tega bi naložili takoj pogrešili in odšli na lov za njim. Kam naj bi se skril, da ga ne bi našli? In kaj bi bilo medtem z Joro? Ne, to ni bila prava pot. Moral bo najti drugo, kakšno pa še ni vedel. In kaj naj stori sedaj? Moral bi si najprej pogasiti žejno in lakoto.

»Nekje mora biti kaka jedilna shram-

ba, si je dejal in preiskal dvorano. Našel je res shrambo z jedili in pijačami in se okrepčal. Potem se je še umil in osušil, da je bil zopet ves dobre volje.

»Kaj sedaj?« je pomislil, a prav tisti hip se mu je zazdelo, da sliši od nekega šumenja. »Nekdo prihaja! To more biti samo Mahabali.« V trenutku se je odločil, skočil k vratom, od koder se je slišalo šumenje in se stisnil zraven njih. Stal je sključen in pripravljen na skok. Poteklo je nekaj napetih trenutkov, dokler se vrata res niso odprla. Na pragu se je prikazala Mahabaličeva postava. Inženir je stopil v dvorano in hotel proti knjižnici. Tedaj je od zadaj skočil nanj Ramas in ga podrl na tla.

Mahabali je zakričal, toda Ramas ga je udaril v tilnik, da je zajechal. Vendar se ni vdal tako zlepa. Med nasprotnikoma se je razvil oster boj, ki je ostal spočetka neodločen. Pozneje je dobil Mahabali Ramasa v klešče in se je že zdelo, da bo ostal zmagovalček, vendar je Indor izrabil ugoden trenutek in zadal nasprotniku tak udarec od strani, da se je za trenutek onesvestil. To je Ramas bliskovito naglo

izkoristil ter mu zvezal roke in noge.

»Misliš si,« je dejal, »ko se je Mahabali zopet ovestil, da sem že poginil kakor miš v tvoji zatohli pasti, pa si se zmotil. Ramas Indor ni miš. Kako bi ti ugajalo malo zamenjati vlogo?«

»Odveži me!« je zakričal v onemogli jezi Mahabali.

»Povej mi najprej, zakaj si me zaprl v tisto prekleto luknjo in kaj si nameraval z menoj?« je zahteval Ramas.

»Jaz te nisem nikamor zaprl,« je lagal Mahabali.

»Potem sem se zopet sam, kakor zadnjič, mar ne?«

»Jaz ne vem ničesar.«

»Pa se boš še spomnil, ako si pozabil.«

»Kaj nameravaš?«

»Zapreti te tja, kamor si ti mene.«

»Zločinec.«

»Samo tvoj tovariš! Ker sem pa plemenitejši od tebe, te ne bom pustil brez hrane in pijače, kakor si ti mene.«

»Odveži me!« je zarjul Mahabali. »Sicer si zaigral zadnjo zločinsko igro.«

»Ali pa ti. Toda obljubljam ti, da bo tebe prej konec kakor mene. Pojdiva!«

Ramas je pograbil zvezanega Mahabali in ga kakor otroka odnesel v knjižnico.

»Kje je dvigalni mehanizem?« je vprašal, ko je stal pred vrati na hodnik, skozi katerega se je bil prej sam rešil.

»Tega boš zaman iskal,« je odgovoril Mahabali.

»Bomo videli!«

Položil je Mahabali zopet na tla in se lotil iskanja mehanizma, kajti da mora biti prav v knjižnici, o tem je bil trdno prepričan. Ko ga na prostih stenah ni našel, je pričel odstranjevati knjige s stelaž. Po daljšem odstranjevanju je v resnici našel v steni skrivna vrata, jih odprl in našel vzvode dvigalnega in spuščevalnega mehanizma. Premaknil jih je in odprl vrata na hodnik. Bil je razsvetljen. Potem je odšel v dvorano po jedila in pijače, jih odnesel po hodniku do celice, ki se je bila medtem res dvignila in jih položil zraven postelje. Vrnil se je po Mahabali, odnesel še njega v celico in mu dejal:

»Odvezal se boš sam. Tu imaš nož!« Vzel je iz žepa nož in ga zalučal v nasprotni kot. »Preden se boš zvezan pripeljal do njega in se rešil spon, bo celica že pogreznjena. Obilo sreče!«

»Usmili se me!« je kričal Mahabali. »Vse ti odpuščam. Tudi Jore ne maram. Samo ne zapri me živega v grob.«

»To ni grob,« mu je smeje se odvrnil Ramas. »Prav prijetno odpočivališče je. Le preizkusi ga! Ko se mi bo stožilo po tvoji družini, te pridem obiskat. Na svidenje!«

(Dalje jutri.)

Sport

Mariborska nog. podzveza ustanovljena

V smislu sklepa ustanovnega običnega zbora Slovenske nogometne zveze so bili včeraj v sedežih predvidenih 4 novih podzvez v območju SNZ ustanovljeni občni zbori. Za zborovanje v Mariboru in Celju je vladalo precejšnje zanimanje, dočim v Ljubljani podeželski klubi z eno izjemo sploh niso bili zastopani. Iz Trbovelj se nimamo poročila, izgleda pa, da tam sploh hdo ustanovitve podzveze ni prišlo.

Živahen potev v Mariboru.

Ob 10. je otvoril zborovanje v posebni sobi Kino restavracije delegat SNZ dr. Kostl, ki ga je tudi vodil do volitev. Uvodoma je poudaril, da se začnajo z ustanovitvijo podzveze za mariborski sport drugi časi, ko bo njegov razvoj odvisen od v prvi vrsti resnosti in zrelosti domačih činiteljev, ter je radi tega apeliral na složno delo. Verifikacijski odbor (gg. mag. Maver in Fišer) je ugotovil navzočnost delegatov Drave, Ptuj, Gradjanskega, Mure, Mislinja, Slovana, Maribora, Železničarja, Rapida in Slavije, dočim ČSK in Lendava nista bila zastopana. Sklepčnost ustanovnega običnega zbora je bila s tem podana.

Nato je zastopnik SK Železničarja g. Fišer orisal dosedanje napore mariborskih sportnikov za ustanovitev lastne podzveze, ki so ostali radi nerazumevanja od drugod brez uspeha, ter kakor izgleda tudi sedaj niso dali podzveze v tem obsegu, kakor so si jo zamislili njeni ustanovitelji. Prečital je od njegovega kluba predloženo kompromisno odborovo listo, ki je bila enournen posvetovanju soglasno sprejeta s pridržkom, da naj se predlaga običnemu zboru zveze v januarju razširjenje odbora na 9 članov. Prvi odbor MNP tvorijo:

Mag. Maver Ciril (ISSK Maribor) predsednik, Jošt Evtalij (SK Železničar) podpredsednik, Mozetič Milan (SKZ) ter Mišelj Viljem (ISSKM) tajnika, toda slednji nima prava glasovanja, Amon Avgust (Rapid) blagajnik, Glavič Vinko (SKZ) kape-

tan, Dasko Viktor (Slavija) in Grbec Stan-ko (ISSKM) odbornika.

Občni zbor je nadalje vodil mag. Maver. Začela se je debata o novem proračunu, v katero so posegali različni govorniki. G. Fišer je podčrtal, da naj ima zveza v oči interese našega obmejnega sporta, ki ima poleg sportnega tudi važno nacionalno poslanstvo. Zato je zvezina dolžnost, da ga podpre. Tudi zastopnik Slovana g. Jelenko je zahteval podporo za že ustanovljene klube ob meji, kakor tudi za one, ki se šele snujejo. Po daljši debati o posameznih postavkah je bilo vprašanje proračuna na predlog mag. Maverja prepuščeno izvršilnemu odboru.

Med slučajnostmi je pozdravil zborovanje v imenu krajevnega odbora JOO g. Bergant Evgen v zastopstvu odsotnega predsednika dr. Krejčija, ki je tudi pozival k složnemu delu brez osebnih in klubskih razračunavanj ter izrazil pričakovanje, da bo nova podzveza tudi v bodoče sodelovala pri prireditvah JOO.

Končno je bilo še govora o Slovenski sportni zvezi, ki se bo na pobudo SNZ ustanovila v doglednem času, pri čemer bo pa treba še počakati, da se reorganizirajo tudi ostale sportne panoge v Sloveniji. SSZ naj skrbi, da pri razdelitvi javnih podpor klubom in sportnim ustanovam ne bo zapostavljanja onih predelov, ki so od centra več ali manj oddaljeni, temveč baš njim naj se posveča pažnja v povečanem obsegu.

ZBOROVANJE V CELJU

Zastopniki klubov celjske podzveze so se sestali v gostilni „Pri turški mački“, kjer je ob 10.15 otvoril občni zbor delegat zveze g. Martelanc. Zastopanih je bilo 8 klubov, trije podeželski klubi Ra-deče, Krško in Brežice niso poslali zastopnikov. Izvršilni odbor Celjske nogometne podzveze je sestavljen tako-le: Stokelj (SK Celje) predsednik, Svetek

(Olimp) podpredsednik, Presinger (SK Celje) tajnik, Veber (Olimp) blagajnik, Stojkovič (Jugoslavija) kapetan, Skelac (Sto-re) in Salekar (Atletik) odbornika.

OBCNI ZBOR V LJUBLJANI

V Ljubljani je bil ustanovni občni zbor podzveze pod vodstvom podpredsednika SNZ dr. Kuhlja. Obisk klubov s podežlja je bil minimalen, zastopan je bil samo SK Virtus iz Duplice, tako da je bilo vsega na običnem zboru le 12 poročilnih od 26. Izvoljen je bil soglasno sledeči odbor:

Aleksander Friedrich (Reka) preds., Mirko Tozon (Ljubljana) podpreds., Fran-

Zorko (Mars) tajnik, Stane Vojska (Jadran) blagajnik, Jože Skrajner (Hermes) kapetan, Ciril Trtnik (Moste), Ciril Fain (Svoboda), Ernest Petrin (Mladika) in Jože Klepec (Slavija) odborniki.

V debati o proračunu je bil predložen samo pregled izdatkov v znesku 26.800 din.

Med slučajnostmi so delegati klubov izrazili svoje želje glede bodočega prvenstva, o lastnih prireditvah podzveze ter o izpombi pravil v tem smislu, da bi se v podzvezah r. več kakor 25 klubov zvišalo število odbornikov od 4 na 8. Za vse to bo pa kompetenten občni zbor SNZ v januarju.

Senzacionalna zmaga mariborskih biljardistov

MARIBOR—LJUBLJANA 5 : 3.

V soboto in včeraj je bilo v kavarni „Jadranc“ medmestno tekmovanje v biljardu med Mariborom in Ljubljano, ki je prineslo zastopnikom Mariborskega biljardnega kluba polanski dve porazi malo nepričakovano, a povsem zaslužno zmago. Nastopilo je 8 parov in so bili doseženi sledeči rezultati:

Hobacher (M)—Eisenbart (L) 1000:691, Orehek (L)—Bender (M) 1000:817, Lepej (M)—Sevnik (L) 1000:854, inž. Kodela (L)—Koser (M) 500:313, Poš (M)—Sivic (L) 500:308, Potočan (M)—Prinčič (L) 500:389, Zavrtnik (M)—Pevalak (L) 500:412, Bernhard (L)—Sterniša (M) 500:411.

Najboljši serijo dneva je postavil inž. Kodela z 200 točkami, slede mu Eisenbart 131, Hobacher 106, Lepej 103, Orehek 90, Sevnik 72, Bender 66, Zavrtnik 50, Poš 58 itd. Naj-

boljši povprečni pih je dosegel Hobacher z 22,70, čedita mu Lepej s 16,13, Orehek s 15,87 itd.

Zvečer je bil v Jadranu slovesen zaključek medmestne tekme zvezan z zaključkom klub-skega internega turnirja. Goste je pozdravil predsednik kluba g. Bender ter objavil rezultate klubskega turnirja:

V prvi skupini sta zasedla 1. in 2. mesto Hobacher in Bender, s svoj igro pa se je zanj kvalificiral tudi Zavrtnik, v 2. skupini sta zmagala Sterniša in Puch, v 3. pa Komaver in dr. Irgolič. Zmagovalci so prejeli plakete in medalje.

Z ljubljanskimi gosti, ki so odnesli iz Maribora najboljše vtise, je bilo dogovorjeno tudi revanžno srečanje za konec januarja ali začetek februarja v Ljubljani.

s. Graz: Sportklub—Concordia 4 : 2 (1 : 1)
Zagreb: HASK—Rapid (Bukarešta) 2 : 0
(1 : 0).

Ankara: Jugoslavija—Muhafis Cici 3 : 1
(2 : 2); Jugoslavija—Gencelerbiligi 3 : 2.
Beograd: BSK—Gradjanski 1 : 1.

Otvoritev razstave Umetniškega kluba „Brazde“

Včeraj dopoldne je bila v mali dvorani Sokolskega doma na Aleksandrovi cesti otvorena letošnja predbožična razstava mariborskih slikarjev. Otvoril jo je predsednik kluba g. Radivoj Relhar s pozdravom gg. mestnega župana, obeh okrajnih glavarjev, upravnika gledališča, šolskih ravnateljev, ostalih predstavnikov ustanov in organizacij ter občinstva in orisal potrebo tesnejših stikov med našo domačo umetnostjo in javnostjo. Po pozdravu in nagovoru predsednika so si povabljeni in obiskovalci ogledali razstavljena dela, ki izpričujejo lep napredek in razmah. Predstavili so se akad. slikar Fran Golob s

6. olji; akad. slikar prof. Karel Jirak s 6. olji, 2. pasteloma in 1. oliem-temperom; akad. slikar Maks Kavčič s 7. olji; akad. slikar prof. Ivan Koss s 6. akvareli; slikar Tošo Primožič s tremi olji in tremi risbami; akad. slikar Lojze Šušmelj s 4. olji, 1. radiranko in 1. risbo; slikar Zlatko Zei z 2. oljema in 3. gvaši ter akad. slikar Kladij Zor-nik s 3. olji. Akad. slikar Zoran Mušič se bo pridružil razstavi šele sredi tedna, ko prispejo njegova dela z razstav v Beogradu in Zagrebu, kjer je dosegel izredno lep uspeh. Razstava je vzbudila že prvi dan veliko zanimanje.

Dobava bombažne preje iz Italije

Kakor smo zvedeli iz krogov naše tekstilne industrije, je stvar z dobavo preje iz Italije zdaj taka: Na podlagi starih zaključkov imamo dobiti preje za 65 milijonov lir. Od tega je že izgotovljene oziroma za jugoslovanske izvoznike pripravljene preje za 38 milijonov lir. Na podlagi kontingenta, ki ga je italijanska vlada že odobrila, naj bi se do koncem decembra t. l. izvozilo iz Italije v Jugoslavijo preje za 17.600.000 lir. Na prošnjo jugoslovanske tekstilne industrije pa je vlada v Rimu dovolila še nadaljnjih 10 milijonov lir kontingenta do 31. dec. 1939. Toda ta nadkontingent gre na bre-

me zahtevanega kontingenta za l. 1940. Potemtakem bodo naše tovarne od kontingenta 38 milijonov lir bale dobile še v tem letu gotove preje za 27 milijonov lir. Tistih 10 milijonov lir že dovoljenega nadkontingenta pa pride do izvršitve šele v drugem roku t. j. januar, februar in marec, zraven h kontingentu, ki ga bo italijanska vlada odobrila za prihodnje leto. Naše tovarne pričakujejo zdaj, da bodo začele dobivati prejo iz Italije, čim bodo opravljene carinske formalnosti, torej v najkrajšem času.

OBUTEV SE BO V SLOVENIJI PODRAŽILA

V Ljubljani je bil sestanek slovenskih čevljarjev in trgovcev z usnjem. Ker se predelane in nepredelane kože stalno podražujejo, bodo slovenski čevljarji primorani zvišati cene obutvi. Cene usnja so se dvignile za 50 do 60%. Zato bodo čevljarji dvignili cene čevljev in drugih usnjenih izdelkov za 15%.

MODERNIZACIJA CESTE V SLOV. BISTRICI

Gradbeni minister je odločil, da se mora v 20. dneh razpisati licitacija za

tlakovanje državne ceste v Slovenski Bistrici, in sicer v dolžini 730 m. Tlakovati bodo z drobnimi granitnimi kockami. Cestišče bo široko 6 m, na vsaki strani pa bo 75 cm širok betonski pas. Največji ovinki bodo odpravljani.

o Sezonski delavci skozi Pragersko. V soboto je pripeljal na Pragersko daljši vlak z delavci iz Nemčije. Vlak je imel postanka le eno minuto, nakar je nadaljeval vožnjo.

o Smrti zaradi duševne zmedenosti. V Konju pod Vačami je podlegel posestnik Dominko Koci, ki se je pred tednom dni pognal v duševni zmedenosti zaradi gospodarskih težav kroglo v trebuh.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 5.—. Družbe, preklci, dopisovanja in ženskovinski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvofoldno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ga le vsotratno plačuje s naročilom ali na poštul oloženici na čekovni račun št. 11.409. Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanjka za 3 dni.

Razno

NOGAVICE

(lastni izdelki) rokavice, volna, odeje, koce, zimsko perilo, pletenine, najcenejše „Mara“, trgovina A. Oset, Koroška c. 26 (poleg tržnice). 9879-9

Hišni posestniki in najemniki ogledajte Vaše peči in štedilnike predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni ANTON RAJŠP. MARIBOR Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. 10276-1

PRAVE BIGE in goriske kornete dobite le v pekarni Čebokli. 11760-1

BELI KROMPIR in apneni prah se dobi pri Kmetijski družbi, Meljska c. 12. 11199-1

PREKLICUJEM vse neresnične stvari, ki sem jih govoril o gospodu Ivanu Rupena, Koški št. 30. Močnik Ivan. 12084-1

MILODARNE ZAVITKE ZA NEMČIJO prevzame in razpošilja Spedicija Bračič Hubert, Maribor, Kopitarjeva ul. 14, Tel. 2024. Dajem tudi nasvete za cenen nakup živil ter brezplačno pojasnila tozadevnih izvoznih predpisov. 12089-1

Posesi

DANES KUPL. JUTRI BO PREPOZNO!

V bližini Maribora imamo posestva na prodaj: Gosposko posestvo, vinograd, sadovnjak, elegantna vila, cena 650.000. Vinograd sadovnjak gosposka hiša dinarjev 260.000. — Vinograd, prvovrsten sadovnjak, gozd, lepa hiša, din. 180.000. — Hiše v mestu in okolici, od 25.000 do 1.700.000 din. Graščina 550.000 din. Pension, 100 oralov zemlje, žaga in mlin, 2.000.000 din. — Parcele in celi kompleksi za parceliranje, „Triglav“, realitetna pisarna, Maribor, Aleksandrova cesta 12, tel. 2534. 12090-2

VINOGRADNIKI, GOSTILNI, CARJI, POZOR!

Enonadstropna hiša s staroznanim restavracijskim „Krečevinskim dvorom“, velik senčnat vrt, na Aleksandrovi cesti v bližini glavnega kolodvora bo dne 18. decembra ob 9. uri na javni dražbi naprodaj. Nadaljnja pojasnila: Spodnještarska Ljudska posojilnica v Mariboru. 12085-2

Stanovanje

STANOVANJE dvosobno, z vrtom oddam s 1. februarjem. Studenci, Ciril-Metodova ul. 13. 12081-5

SOBO IN KUHINJO takoj oddam. Koroška c. 76. 12087-5

Sobo odda

SOBA prazna, s stavbišča se odda. Bolšenska 4. 12078-7

Službo dobi

UČENKO IN UČENCA sprejemem za novo oddrt lokal. Frizerski salon Drlejevič, Glavni trg 26. 12088-9

Službo išče

SLUŽBO HIŠNIKA iščem. Sem srednje starosti, brez otrok, govorim tudi nemški, madžarski, francoski. Se razumem na vsa hišna opravila, centralno kurjavo in drugo. Naslov v ogl. oddelku „Večernika“. 12031-10

Zgubljeno

PES. FOXTERIER belo-slivkast, s črnimi lisami, se je zatekel v petek zvečer. Sliši na ime „Billi“. Naj se odda proti nagradi Badlova ul. 3. 12079-11

Lokal

LOKAL svetel, suh, poceni oddamo takoj ali po dogovoru, blizu kolodvora. Naslov v ogl. odd. „Večernika“. 12083-14

Pouk

SLOVENSČINA, ITALIJAN-ŠČINA, NEMŠČINA, FRAN-ČOŠČINA

po lahki, hitri metodi Individualen pouk. Zajamčen uspeh Aleksandrova 14-I, levo. 12080-13

V našem

MEŠČANSKA GOSTILNA v Mariboru se odda v zakup sposobnemu in poštenemu za konskemu paru. Ponudbe pod „Kavcije zmožna“ na ogl. oddelku „Večernika“. 12086-15

Božična darila za otroke

vozilki za lutke
triliciki
romobil

Bogomir Divjak

Ulica kneza Koclja 4

„Večernikovi“

mali oglasi

so najcenejši, saj stane

beseda samo

50 par

Daspela je nova slikanica „Dedek navej“.

dobite jo v knjigarni in papirnici

Tiskovne zadruge, Maribor, Aleksandrova cesta 15

Telefon 25-45